

Turvallinen oppimis- ja työympäristö – tutkimukseen perustuvaa kehittämistä

PELASTUSTOIMEN TUTKIJATAPAAMINEN 2018

Pelastusopisto

Professori Eila Lindfors

Turun yliopisto
University of Turku

Turvallinen oppimis- ja työympäristö

- Turvallisuuspedagoginen tutkimus
- Tutkimus- ja kehittämishankkeet
- Opettajankoulutuslaitoksen/
yliopiston turvallisuuskulttuuri
- Opettajaopiskelijoiden opintojen
tavoitteet ja sisällöt
- Oppilaitosten turvallisuuskulttuuri
- Oppilaiden/opiskelijoiden saama
turvallisuuskasvatus

Lähtökohtia ja taustaa I

- Oppilaitokset oppimis- ja työympäristöinä ovat Suomessa lähtökohtaisesti turvallisia.
- Turvallisuuspoikkeamat:
 - Vahingot, tapaturmat, onnettomuudet tai tahalliset väkivallan- ja vahingonteot
 - Oppilaat, henkilökunta, opettajat, fyysinen ympäristö
 - Perusopetuksen koulun raportoiduista turvallisuuspoikkeamista 20 % oppituntien aikana ja 80 % niiden ulkopuolella (N=168, Lindfors & Teperi, 2018).
- Opettajien turvallisuusosaamisessa on kehittämisen varaa

Lähtökohtia ja taustaa II

- Tyttöjen turvallisuusasenne on tilastollisesti erittäin merkittävästi parempi kuin pojilla.
 - Pyöräilykypärän ja turvavyön käyttö oli yleisempää ala- kuin yläkoulussa, vaikka tuloksen pitäisi olla päinvastainen turvallisuusosaaminen karttuessa.
 - Vain 37 % ilmoitti harjoitelleensa tulipalon sammuttamista.
- Osa pojista suhtautuu turvallisuuteen iästä riippumatta tyttöjä negatiivisemmin.
 - Väkivallan käytön, liikenteen riskien ja tulella leikkimisen hyväksyminen (Lindfors, Somerkoski, Kärki & Kokki, 2017)
 - Viitteitä – STOP väkivalle – nooh – pojat on poikia!
- Henkilön turvallisuusosaamisella tarkoitetaan toimintakykyä eli asenteiden, tietojen, taitojen sekä tahdon kokonaisuutta, jolla ennakoidaan vaaroja ja riskejä sekä kohdataan että jälkihoidetaan turvallisuuspoikkeamia (Puolitaival & Lindfors, prosessissa).
 - Poika 15 vee – koulunpäättösilasta: 'No kato äiti – me oltiin vähän niin kun lastenvahteja siellä...estettiin, ettei rinnakkaisluokan tytöt mennyt kännissä uimaan...kyllästyttiin sitten siihen, niin sanottiin SPR:n porukoille, että kattoo niitten perään ja ottaa ne lämmittelemään'

Lähtökohtia ja taustaa III

- Turvallisuuskulttuuri eroaa oppilaitoksissa muista organisaatioista siten, että niissä toteutetaan opetussuunnitelman mukaista turvallisuuskasvatusta.
 - Oppilaita opetetaan kohtaamaan turvallisuushaasteita ja kehittämään turvallisuusosaamistaan, jotta he osaisivat toimia turvallisesti oppilaina ja opiskelijoina, mutta erityisesti myös aikuisina.
 - Rehtori A: Meillä ei oo onneks sattunu mitään vakavampaa!
 - Rehtori B: Meillä huomattiin, että välitunnille mennessä ja tullessa sattui kaikenlaista ja sitten porrastettiin välitunnille meno.
- Oppilaitoksen turvallisuuskulttuuri on oppimisympäristössä tapahtuvaa vuorovaikutuksellista toimintaa ja toimenpiteitä, joiden tavoitteena on edistää toimijoiden turvallisuutta ja hyvinvointia. Turvallisuuskulttuurin edistäminen on proaktiivista ja reaktiivista vastuiden ja roolin mukaista turvallisuusosaamisen tarkoituksenmukaista toteuttamista. (Lindfors & Somerkoski, 2016).

Jos organisaatiossa ei satu tapaturmia ja läheltä piti – tilanteita – mistä se kertoo??

Rehtorin/johtajan pitäisi pystyä kertomaan menetelmistä, joilla turvallisuutta hallitaan!

Turvallisuuspedagoginen tutkimus

<http://www.utu.fi/en/units/edu/units/okl/research/themes/art-craft-design-technology/safety/Pages/home.aspx>

Safety culture and safety education in learning and working environments

Safety is considered from physical, psycho-social and pedagogical perspectives. Special interest focuses on learning environments in craft, design and technology education, especially on occupational safety and related issues.

Lindfors, E., Somerkoski, B., Kärki, T. & Kokki, E. Perusopetuksen oppilaiden turvallisuusosaamisesta. Teoksessa M. Kallio, R. Juvonen ja A. Kaasinen (Toim.), Ainedidaktisia tutkimuksia 12. [Jatkuvuus ja muutos opettajankoulutuksessa](#), Ainedidaktinen tutkimusseura. Helsinki: Helsingin yliopisto, 109 - 125

Somerkoski, B. Green Cross: Application for [analyzing School injuries](#). Finnish Journal of eHealth and eWelfare, 9, (4), 2017, 322–329. <https://doi.org/10.23996/fjhw.65178>

Somerkoski, B. Green Cross: Collecting injury data at schools Somerkoski, B. Proceedings of the 1st International [GamiFIN](#) Conference. Teoksessa P. Tuomi ja A. Perttula (Toim.) CEUR- Workshop Proceedings, 1827. GamiFIN2017, 9 - 10th of May, Pori Finland. <http://ceur-ws.org/Vol-1857/>

Lindfors, E. & Somerkoski, B. (2016). [Turvallisuusosaaminen luokanopettajakoulutuksen opetussuunnitelmassa](#) [Safety competence in the curriculum of primary teacher education]. In H.-M. Pakula, E. Kouki, H. Silfverberg & E. Yli-Panula (eds.) [Uudistuva ja uusiutuva ainedidaktiikka](#) [The reforming subject didactics]. Suomen ainedidaktisen tutkimusseuran julkaisuja, Ainedidaktisia tutkimuksia, 328 – 343.

Somerkoski, B. 2016. Safety at School context: making Injuries and Non-events Visible with a Digital Application. Communications in Computer and Information Science 636. Building Sustainable Health Ecosystems. 6th International conference on Well-Being in the Information Society, WIS 2016, Tampere, Finland, 114–125.

Somerkoski, B. Injuries at school: Digital application as a safety audition tool. IMSCI'15 Proceedings. The 9th International Multi-Conference on Society, Cybernetics and Informatics, Orlando, FL, USA, 50–53.

Pro gradu -tutkielmat

- Suvikas, V. 2016. Mobiili oppimateriaali ja QR-koodit käsityön opetuksessa ja konekohtaisessa perehdytyksessä. Käsityökasvatus. Turun yliopisto. Opettajankoulutuslaitos. Rauman yksikkö. Pro gradu -tutkielma.
<http://www.doria.fi/handle/10024/124567>
- Junnila, J-M. 2017. Sormet vaarassa! Yläkoulun oppilaille tapahtuneet tapaturmat perusopetuksen käsityössä vuosina 2005–2012. Käsityökasvatus. Turun yliopisto. Opettajankoulutuslaitos. Rauman yksikkö. Pro gradu -tutkielma.
<http://www.doria.fi/handle/10024/143338>

Tutkimus- ja kehittämishankkeet

Kasvatustieteiden tiedekunta / Yksiköt / Opettajankoulutuslaitos / Projektien sivustot / Oppilaitosten turvallisuuskulttuurin kehittämisverkosto (OPTUKE)

OPTUKE

[OPTUKE-symposium +](#)

[Opeturva 2013–2015](#)

[Opeturva II 2018–2019](#)

[Turvallinen koulu 2016–2017](#)

[EduSafe](#)

[EVAPREM](#)

[Turvallisuuspedagogiikka](#)

[Linkejä](#)

[Yhteystiedot](#)

[Tutkimusjulkaisuja](#)

[Tutkimusalue: Turvallinen oppimis- ja työympäristö](#)

[In English](#)

Oppilaitosten turvallisuuskulttuurin kehittämisverkosto (OPTUKE)

Oppilaitosten turvallisuuskulttuurin monialainen ja -ammattilinen kehittämisverkosto on toiminut vuodesta 2010.

Faculty of Education / Units / Department of

OPTUKE

[3rd OPTUKE Symposium +](#)

[Teacher Safe 2013–2015](#)

[Teacher Safe II 2018–2019](#)

[Safe School 2016–2017](#)

[EduSafe 2016–2018](#)

[EVAPREM](#)

[Safety pedagogics](#)

[Safety culture and safety education in learning and working environments](#)

[Links](#)

[Publications](#)

[Contact Information](#)

[Suomeksi](#)

Turun yliopisto
University of Turku

Tutkimuksen tehtävä:
Tieteellisen keskustelun
fasilitointi
Käytännön /
nykytilanteen
mallintaminen ja
tutkittuun tietoon
perustuvien ehdotusten
tekeminen.

Turvallisuus opetuslalla - ennakoi, opi ja toimi

Kolmas oppilaitosturvallisuuden symposium järjestetään Raumalla 26.-27.9.2018. Ilmoittautuminen alkaa maaliskuussa 2018 ja esitelmäehdotukset tulee lähettää 15.5.2018 mennessä.

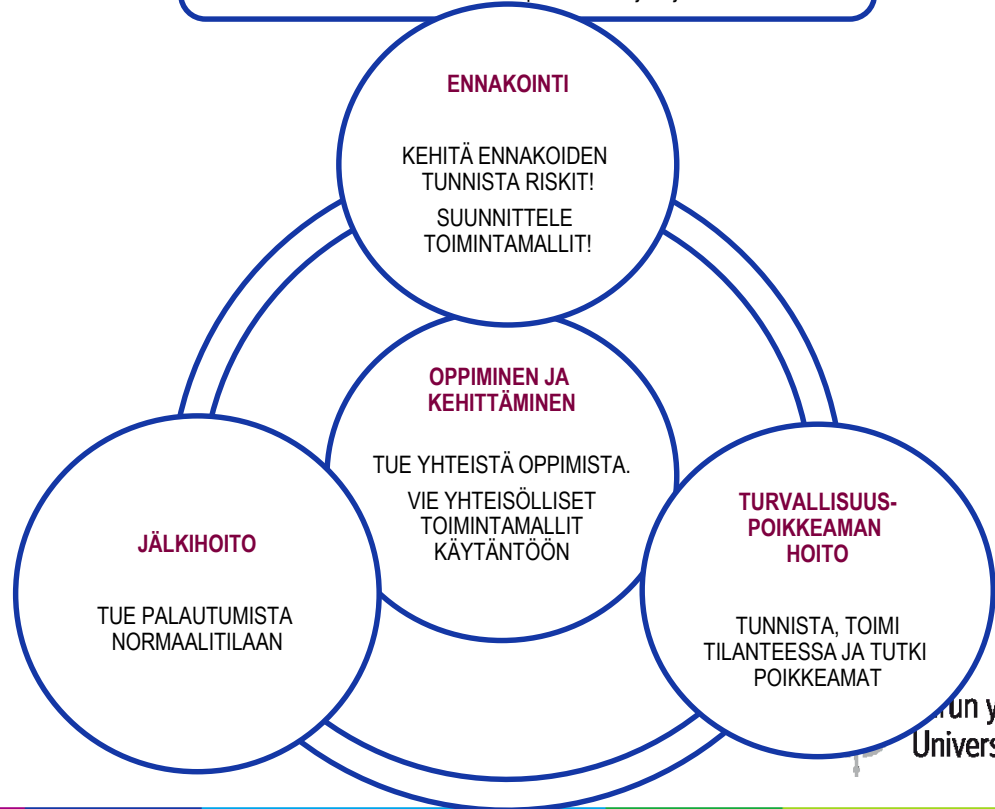

Turun yliopiston opettajankoulutuslaitos ja Oppilaitosten turvallisuuskulttuurin kehittämisverkosto OPTUKE järjestävät oppilaitosturvallisuuden symposiumin Raumalla 26.-27.9.2018. Symposiumin teemana on oppilaitosturvallisuuteen liittyvä tutkimus ja käytännön toteutus. Symposiumiin toivotaan osallistujiksi tutkijoita, rehtoreita, opettajia, viranomaisia, kolmannen sektorin toimijoita, opettajaksi tai turvallisuuslalla opiskelevia sekä muita oppilaitosturvallisuusalan asiantuntijoita.

EduSafe-malli Turvallisuuden hallinta opetusosalalla

JOHDOLLA ON VASTUU TURVALLISUUSKULTTUURIN EDISTÄMISESTÄ

JOHDA AKTIIVISESTI turvallisuutta
OSALLISTA KOKO HENKILÖKUNTA turvalliseen toimintaan.
OSOITA OMA SITOUTUMINEN päätöksissä ja arjen toiminnassa.

- Läheltä piti –tilanteiden pohjalta tapahtuva oppiminen, jonka perusteella voidaan proaktiivisesti vaikuttaa tapaturmia, vahinkoja, onnettomuuksia ja tahallisia tekoja estävästi sekä reaktiivinen turvallisuuspoikkeamien hoito, jonka jälkeen palataan normaalitilanteeseen ja pyritään oppimisen seurauksena vaikuttamaan vastaavien turvallisuuspoikkeaminen esiintyvyyteen, ovat konkreetteja turvallisuuden hallinnan elementtejä (EduSafe-hanke, 2018).

Oppilaitokset ja yhteistyö

- Oppilaitoksissa toimivien näkökulmasta olisi tärkeää, että yhteiskunnan turvallisuusosaamisen ammattilaiset, esim. pelastuslaitokset ja kolmas sektori toimisivat pitkäjänteisesti yhteistyössä oppilaitosten kanssa.
 - Intervention avulla voidaan lisätä oppilaiden tietoja turvallisuudesta, esimerkiksi palo- ja liikenneturvallisuus.
 - Kuinka pitkä ja millainen interventio parantaisi tilastollisesti merkitsevästi oppilaiden turvallisuusasennetta?
 - Turvallisuuskasvatuksen pitää olla pitkäjänteistä
 - Turvallisuuskasvatukseen pitää sisältyä yhteistyötä turvallisuuden ammattilaisten/osaajien kanssa
- esim. Pelastuslaitos ja koulu/opettajat tekevät pitkäjänteistä yhteistyötä.

Ehdotus yhteistyöstä

- Opettajan turvallisuusosaamisella tarkoitetaan, että opettajan tulee tunnistaa turvallisuus sekä objektiivisena että subjektiivisena ilmiönä siten, että hän pystyy ylläpitämään ja kehittämään oppilaitoksen sisäistä ja ulkoista turvallisuutta osana arjen toimintaa proaktiivisesti ja reaktiivisesti ja siten takaamaan oppilaille turvallisen oppimisympäristön sekä opettamaan turvallisuussisältöjä siten, että oppilaat voivat kehittää ikätasonsa mukaista turvallisuuden toimintakykyä.
- Opettajien ja opettajankouluttajien turvallisuuden kesäkurssit
 - Toiminnallinen oppiminen + yhteistyön rakentaminen
 - Tiedon lisääntyminen + asenteeseen vaikuttaminen

Rahoitus ?

-PASURA

-OPH opetustoimen
täydennyskoulutus-
rahat

-muut???

Lähteet

- Lindfors & Somerkoski, (prosessissa). Turvallisuuden edistäminen oppimisympäristössä. Teoksessa P. Granö & M. Hiltunen (toim.) Suhteessa maailmaan. Lapland University Press.
- Lindfors, E., Somerkoski, B., Kärki, T. & Kokki, E. (2017). Perusopetuksen oppilaiden turvallisuusosaamisesta. Teoksessa M. Kallio, R. Juvonen & A. Kaasinen (toim.) Jatkuvuus ja muutos opettajankoulutuksessa. Suomen ainedidaktisen tutkimusseuran julkaisu. Ainedidaktisia tutkimuksia 12, 109-126.
- Lindfors, E., Teperi, A-M. (tulossa 07/2018) Incidents in schools - incident analysis in developing safety management. In: Advances in Human Factors in Training, Education, and Learning Sciences. Ed: Nazir, S., Teperi, A-M., Polak-Sopińska, A. 9th International Conference on Applied Human Factors and Ergonomics and the Affiliated Conferences. Proceedings of the AHFE 2018 International Conference on Human Factors in Training, Education, and Learning Sciences, held on July 21–25, 2018, in Loews Sapphire Falls Resort, Universal Studios Orlando, Florida, United States of America
- Puolitaival, M. & Lindfors, E. (prosessissa). Monialainen turvallisuuskasvatus ilmiölähtöisen oppimisen tukena - dokumenttiaineistoon perustuvaa pohdintaa. Suomen ainedidaktisen tutkimusseuran julkaisu. Ainedidaktisia tutkimuksia
- Somerkoski, B., Kärki, T. & Lindfors, E. (prosessissa) Koulun ulkopuoliset turvallisuusasiantuntijat opetustyön tukena. Suomen ainedidaktisen tutkimusseuran julkaisu. Ainedidaktisia tutkimuksia
- Somerkoski, B (2016). Safety at school context: making injuries and non-events visible with a digital application. Communications in Computer and Information Science. Volume 0636, 114–125.

Hankkeiden rahoittajat

Työsuojelurahasto